

Колупасєва І.В.,

*д.е.н, професор, професор кафедри економічної кібернетики
та управління економічною безпекою,*

Харківський національний університет радіоелектроніки

Шитіков М.Ф.,

аспірант,

Харківський національний університет радіоелектроніки,

Ткаченко А.Г.,

аспірант,

Харківський національний університет радіоелектроніки,

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД РОЗВИТКУ «РОЗУМНИХ МІСТ»

Урбанізація, яка стала світовим трендом за останні часи, призводить до низки викликів інфраструктурного, екологічного, соціального характеру. Навантаженість на міську інфраструктуру та зазначені виклики намагаються подолати шляхом переходу до створення Smart-міст, в основі яких лежать цифрові технології та рішення.

З 2012 року ЄС проводить цілеспрямовану політику щодо системного формування мережі «розумних міст» у всіх країнах-членах у відповідь на посилення урбаністичних процесів, у т. ч. шляхом створення відповідних інституцій та розширення компетенцій уже діючих, формування професійних платформ, фінансового стимулювання впровадження новітніх технологій у систему міського управління.

Європейська комісія визначає «розумне місто» як місто, де традиційні мережі та послуги стають більш ефективними за допомогою цифрових рішень на благо його жителів і бізнесу [1]. Розумне місто використовує цифрові технології для ефективного використання ресурсів і зменшення викидів, забезпечує розвиток міських транспортних мереж, модернізоване водопостачання та утилізацію відходів, а також більш ефективні способи

освітлення та опалення будівель. «Розумне місто» також означає більш інтерактивну адміністративну роботу органів влади, безпечніші громадські місця та задоволення потреб старіючого населення.

Аналіз та рейтинг European Smart Cities проводиться Віденським технологічним університетом [2]. Модель розумного міста визначається як місто, яке ефективно працює в 6 ключових сферах міського розвитку (smart economy, smart mobility, smart living, smart people, smart governance, smart environment), побудоване на «розумному» поєднанні здібностей і діяльності саморішучих, незалежних і свідомих громадян.

Швеція є однією з провідних європейських країн у розвитку розумних міст. Ефективне міське планування та розвиток були центральними для Швеції протягом багатьох років. В опитуванні, проведеному в червні 2017 року, ООН виявила, що Швеція посідає 1 місце серед усіх 157 країн ОЕСР у виконанні Глобальних цілей сталого розвитку.

Модель «розумного міста» у Швеції включає такі 5 сфер: клімат, енергетика та навколишнє середовище, мобільність, цифровізація, міське планування та соціальна стійкість.

Наприклад, стратегія «розумного міста» Стокгольм ухвалена у 2017 році та ґрунтується на таких компонентах сталості: фінансовій, соціальній, демократичній та екологічній. Так, у місті діє Візія-2040 [3]. Основним напрямом розвитку міста є «зелені інформаційні технології», що створені для зменшення негативного впливу на довкілля за допомогою технологій. Біоенергетика є основною в Швеції сьогодні, складає близько 33 % загальної національної енергетики. Біогаз замінює природний газ в опаленні, виробництві електроенергії, і як паливо для автобусів, вантажівок чи автомобілів.

Застосування Big data у місті дає змогу створювати «розумні послуги» для громадян (Digital City Services/IoT), створювати нові системні рішення та оптимізувати використання ресурсів. Використання електричного транспорту сприяє покращенню міському клімату та якості життя, зменшуючи викиди CO₂. Дана стратегія реалізується завдяки успішним проєктам, які фінансуються

за рахунок не тільки європейських та національних фондів, а також мають інвестиційну підтримку вітчизняних компаній.

Україна знаходиться на початковому рівні до створення «розумних міст», адже приклади цифрових сервісів мають фрагментарний характер. Стратегія побудови української моделі «розумних міст» має стати ключовою у післявоєнний період. Найкращі європейські практики мають стати основою у формуванні стратегії розбудови міст на основі цифрових технологій, які працюють для людей.

Важливим інструментом щодо реалізації стратегії «розумних міст» в Україні має стати фінансування. Впровадження цифрових технологій та розбудова цифрової інфраструктури потребує залучення значних інвестицій, які можливі за підтримки європейських та національних фондів. Особливо необхідно звернути увагу на податкові важелі державного регулювання, які б забезпечували мотивацію компаній щодо реалізації проєктів з цифровізації, зеленої енергетики. Ефективним є і європейський досвід заснування online платформ з обміну досвідом щодо реалізації проєктів «розумних міст». Така платформа забезпечує відкритий діалог та співпрацю щодо технічних рішень між учасниками та генерує нові знання для подальшої ефективної реалізації стратегії розвитку «розумних міст».

Перелік джерел посилання

1. Europeansmartcities. Reatrived from: <http://www.smart-cities.eu/index.php?cid=-1&ver=4>.
2. Smartcities. Reatrived from: https://ec.europa.eu/info/eu-regional-and-urban-development/topics/cities-and-urban-development/city-initiatives/smart-cities_bg.
3. Vision 2040 Stockholm for everyone. The Capital of Scandinavia, Reatrived from: http://international.stockholm.se/globalassets/vision-2040_presentation_eng_170130.pdf.